EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 11.3.2015
COM(2015) 117 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

Tillämpning av förordning (EG) nr 1371/2007 om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer

Tillämpning av förordning (EG) nr 1371/2007 om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer: Dispenser som beviljats av medlemsstater i enlighet med artikel 2 i förordningen

INLEDNING

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1371/2007 av den 23 oktober 2007 om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer[1] (nedan kallad *förordningen*) trädde i kraft den 3 december 2009. Förordningens syfte är att skydda tågresenärers rättigheter i EU, särskilt vid avbrott i trafiken, samt att förbättra kvaliteten på persontrafiken och göra den effektivare.

I princip gäller förordningen all persontrafik med tåg i EU, men medlemsstaterna tillåts bevilja dispenser för inhemsk fjärrtrafik, detta för att underlätta genomförandet av förordningen. Med tanke på att stads-, förorts- och regionaltrafik skiljer sig från fjärrtrafik tillåts medlemsstaterna även att undanta dessa tjänster från förordningens tillämpningsområde.

Enligt artikel 2 tillåts medlemsstaterna att göra undantag från förordningens bestämmelser för viss trafik enligt följande:

1. Artikel 2.4 – Inhemsk persontrafik under en tid av högst fem år, som får förnyas två gånger (med undantag av de bestämmelser som anges i artikel 2.3).

2. Artikel 2.5 – Stads- och förortspersontrafik samt regional persontrafik (med undantag av de bestämmelser som anges i artikel 2.3).

3. Artikel 2.6 – Persontrafik eller resor där en betydande del tillhandahålls utanför EU, under en tid av högst fem år. Detta undantag får förnyas.

Enligt artikel 2.7 ska kommissionen lämna in en rapport till Europaparlamentet och rådet om de dispenser som beviljats av medlemsstaterna enligt punkterna 4, 5 och 6 i artikel 2.

I. DEN NUVARANDE SITUATIONEN FÖR DISPENSER

Från förordningens ikraftträdande den 3 december 2009 till slutet av den första femårsperioden den 2 december 2014

När det gäller generell tillämpning kan det noteras att fyra medlemsstater för närvarande tillämpar förordningen i dess helhet, medan 22 medlemsstater har beviljat dispenser i olika hög grad. I denna rapport ges en detaljerad översyn av situationen med avseende på olika sorters persontrafik i medlemsstaterna.

[1] EUT L 315, 3.12.2007, s. 14.

1. **Persontrafik på nationell nivå (inhemsk fjärrtrafik samt stads-, förorts- och regionaltrafik)**

När det gäller hur dispenser beviljades under den första femårsperioden kan följande skillnader mellan medlemsstaterna urskiljas[2]:

1) Fullständig tillämpning av förordningen utan dispenser

Endast fyra medlemsstater har beslutat att tillämpa förordningen fullt ut utan att bevilja några dispenser, närmare bestämt *Danmark*, *Italien*, *Nederländerna* och *Slovenien.*

2) Dispens för alla sorters trafik (nationell trafik samt stads-, förorts- och regionaltrafik)

Fem medlemsstater har beslutat att tillämpa fullständiga undantag så att endast de obligatoriska bestämmelser som avses i artikel 2.3 i förordningen[3] gäller, närmare bestämt *Bulgarien*, *Frankrike*, *Irland*, *Lettland* och *Rumänien*.

3) Partiella undantag

- **Undantag för vissa sorters trafik (nationell trafik eller stads-, förorts- och regionaltrafik)**

  - *Dispens för nationell trafik men inte för stads-. förorts- och regionaltrafik*

    Tre medlemsstater har beviljat dispenser för sin inhemska fjärrtrafik men inte för sin stads-, förorts- och regionaltrafik. Dessa stater är *Belgien*, *Tjeckien* och *Litauen*.

  - *Dispens för stads-, förorts- och regionaltrafik men inte för nationell trafik*

    Fem medlemsstater tillämpar inga undantag för inhemsk fjärrtrafik utan endast för stads-, förorts- och regionaltrafik: *Österrike*, *Finland*, *Tyskland*, *Luxemburg* och *Sverige*.

- **Dispens beviljad utifrån typen av krav (dvs. per artikel)**

  - *Dispens gällande vissa artiklar för vissa sorters trafik*

    Belgien har beviljat sin inhemska fjärrtrafik dispens beträffande den rätt till information under resan som avses i bilaga II, del II till förordningen. *Spanien* har endast beviljat den inhemska fjärrtrafiken dispens från tillämpningen av artikel 27 om klagomål.

---

2 Malta och Cypern bedriver ingen persontrafik via tåg.

3 Enligt artikel 2.3 gäller artiklarna 9, 11, 12, 19, 20.1 och 26 för all persontrafik via tåg i hela unionen.

- *Dispens för ett antal artiklar för all nationell trafik*

  Nio medlemsstater har beviljat dispens beträffande särskilda artiklar: *Kroatien*[4], *Estland*, *Grekland*, *Ungern*, *Polen*, *Portugal*, *Spanien*, *Slovakien* och *Storbritannien*.

2. Gränsöverskridande trafik till tredjeländer

Tio medlemsstater har beviljat antingen fullständig eller partiell dispens enligt artikel 2.6 för persontrafik eller resor där en betydande del tillhandahålls utanför EU, närmare bestämt *Bulgarien*, *Kroatien*, *Estland*, *Finland*, *Grekland*, *Ungern*, *Lettland*, *Litauen*, *Polen* och *Rumänien*. Detta innebär att samtliga länder som bedriver gränsöverskridande trafik till tredjeländer har undantagit denna trafik från tillämpningen av förordningen på sitt territorium.

3. Övrigt

De flesta medlemsstater som har beviljat dispens för sin inhemska fjärrtrafik har gjort det med avseende på artiklarna 8, 10, 13, 15, 17 och 18. De flesta medlemsstater som har beviljat dispens för sin stads-, förorts- och regionaltrafik har gjort det med avseende på artiklarna 8, 10, 15, 16, 17 och 18. Medlemsstaterna behöver inte ange några särskilda skäl till sina beslut om att bevilja dispens, men besluten måste fattas på klara, tydliga och icke-diskriminerande grunder. Det står klart att dispenser har beviljats främst för de mest ekonomiskt betungande artiklarna, dvs. de som gäller förskottsutbetalningar vid olyckor (artikel 13) eller skadeståndsansvar vid förseningar, utebliven anslutning och inställelse som leder till ersättning eller assistans (artiklarna 15, 16, 17 och 18). Även artikel 8 (om reseinformation) och artikel 10 (om reseinformation och bokningssystem) kan anses betungande eller kostsamma om införskaffande eller renovering av vagnar eller datorsystem krävs för att man ska kunna uppfylla kraven i dessa artiklar.

Ovanstående översikt visar att tillämpningen av dispenser, särskilt för inhemsk trafik, har lett till ett lapptäcke av olika rättigheter för tågresenärerna i EU på grund av de skillnader i nationell lagstiftning som råder i avsaknad av en enda uppsättning bestämmelser på EU-nivå om passagerares rättigheter. Redan i sammanfattningen till sin rapport till Europaparlamentet och rådet av den 14 augusti 2013 om tillämpningen av förordningen[5] uppgav kommissionen att ”det omfattande bruket av dispens utgör ett allvarligt hinder för fullgörandet av förordningens målsättningar”, som är att förbättra kvaliteten och effektiviteten hos persontrafiken via tåg. Medlemsstaternas dispenser gör det svårt att få till stånd lika villkor för järnvägsföretagen runtom i EU. De försämrar också passagerarnas rättssäkerhet och deras möjlighet att utnyttja alla sina rättigheter.

---

4 Kroatien anslöt sig till EU den 1 juli 2013. Kroatien har antagit dispenser från dagen för dess anslutning till slutet av den första femårsperioden från förordningens ikraftträdande, dvs. fram till den 2 december 2014.

5 COM(2013) 587 final, 14.8.2013.

I slutet av denna rapport finns en tabell som sammanfattar situationen för dispenser som den såg ut i slutet av november 2014[6].

II. SITUATIONEN EFTER DEN 3 DECEMBER 2014

Rapporten tar också upp den framtida situationen när det gäller förordningens tillämpning, och särskilt eventuella förnyelser av dispenser som planeras av medlemsstaterna. Enligt upplysningarna från medlemsstaterna kommer situationen inte att förändras nämnvärt efter den 3 december 2014. Endast fem medlemsstater förväntas tillämpa förordningen i sin helhet och 21 medlemsstater kommer att fortsätta att tillämpa dispenser i olika hög grad.

Medlemsstaterna har tillåtelse att förnya dispenser enligt artikel 2.4. och 2.6 i förordningen, men de måste underrätta kommissionen om alla förlängningar för perioden efter den 3 december 2014. Detsamma gäller de nio medlemsstater som tillämpar dispenser under en femårsperiod för stads-, förorts- och regionaltrafik i enlighet med artikel 2.5, med en möjlighet till förnyelse[7].

Medlemsstaterna har i detta sammanhang tillfrågats om de avser upphäva eller förnya dispenser[8].

Mot bakgrund av den information som kommissionen mottagit verkar det som om följande fyra medlemsstater har för avsikt att minska antalet artiklar för vilka dispenser beviljas under nästa femårsperiod: *Belgien*, *Bulgarien*, *Estland* och *Polen*. När det gäller *Belgien* leder detta till en fullständig tillämpning av förordningen för samtliga typer av persontrafik.

Följande 12 medlemsstater kommer att tillämpa samma dispenser som tidigare under ytterligare fem år: *Österrike*, *Frankrike*, *Finland*, *Tyskland*, *Grekland*, *Kroatien*, *Ungern*, *Litauen*, *Lettland*, *Rumänien*, *Tjeckien* och *Slovakien*. *Storbritannien* har meddelat att man har för avsikt att förnya de befintliga dispenserna som en tillfällig åtgärd och att genomföra samråd och en översyn under 2015 innan man fattar beslut om huruvida dispenserna ska förnyas eller upphävas helt eller delvis. *Danmark*, *Italien*, *Nederländerna* och *Slovenien* tillämpar redan förordningen i sin helhet.

Sverige, som inte tidigare hade angett vilka dispenser man hade för avsikt att tillämpa för stads-, förorts- och regionaltrafiken, har nu underrättat kommissionen om sina planer på att undanta denna trafik från vissa av förordningens artiklar.

Vissa medlemsstater har ännu inte meddelat officiellt huruvida de planerar att förnya eller upphäva dispenser enligt artikel 2.7. Det kan förmodas att situationen när det gäller tillämpningen av förordningen på inhemsk persontrafik inte kommer att förändras på ett betydande sätt efter den första femårsperioden. Detta innebär att resenärernas skydd enligt förordningen i samband med tågtrafik kommer att förbättras mycket lite, eller inte alls. En liknande situation gäller för internationell trafik och internationella resor där en betydande del av trafiken sker utanför EU:s gränser.

---

6 Förteckningen över dispenser grundas på information som tillhandahållits av medlemsstaterna.

7 Bulgarien, Kroatien, Estland, Grekland, Ungern, Irland, Lettland, Portugal och Spanien.

8 De medlemsstater som inte har svarat på den informella undersökningen är inte inkluderade.

Sammanfattningsvis kan det sägas att medlemsstaterna beviljade omfattande dispenser under de första fem årens tillämpning av förordning (EG) nr 1371/2007, och att endast smärre förbättringar kan förväntas inom den närmaste framtiden. Med andra ord är det långt kvar tills vi får se en situation med lika villkor för järnvägsföretag och en hög nivå av skydd för tågpassagerare i EU.

Förordning nr 1371/2007 om rättigheter för tågresenärer
BILAGA I Tabell - Sammanfattning av information om nationella dispenser (situationen i november 2014)

Land	Inhemsk järnvägstrafik			Stads-, förorts- och regionaltrafik			Internationell järnvägstrafik utanför EU:s gränser		
	Ja		Nej	Ja		Nej	Ja		Nej
	Dispenser	Tidsfrist		Dispenser	Tidsfrist		Dispenser	Tidsfrist	
Österrike			x	Gäller ej de artiklar som avses i art. 2.3. Dispenser gäller art. 16, 17, 18.4, 28, 15 jämförd med bilaga I, avdelning IV, kapitel II: högsta kostnad för hotell 80 euro och för taxi 50 euro (gäller ej personer med	obegränsad				x
Belgien	Bilaga II, del II.	5 år				x			x
Bulgarien	Alla bestämmelser i förordningen utom de som avses i art. 2.3.	5 år		Alla bestämmelser i förordningen utom de som avses i art. 2.3.	5 år		Alla bestämmelser i förordningen utom de som avses i art. 2.3.	5 år	
Tjeckien	Art. 8, 10, 17.1 8.2 a och b, 18.3, bilaga I art. 7.2 b, 17.2 b, 24.3 b, 32 och bilaga II.	5 år				x			x
Kroatien	Art. 13, 15, 16, 17, 18, 25 och 28.	fram till 3.12.2014 kan förlängas	x	Art. 13, 15, 16, 17, 18, 25 och 28.	fram till 3.12.2014 kan förlängas	x	Art. 13, 15, 16, 17, 18, 25 och 28.	fram till 3.12.2014 kan förlängas	x
Danmark			x			x			x
Estland	Art. 8, 10, 13.2, 15, 16, 17, 18.2, 18.4 och 18.5, 20.2, 21, 22, 23, 24 och 25.	fram till 3.12.2014		Art. 8, 10, 13.2, 15, 16, 17, 18.2, 18.4 och 18.5, 20.2, 21, 22, 23, 24 och 25.	fram till 3.12.2014		Art. 8, 10, 13.2, 15, 16, 17, 18.2, 18.4 och 18.5, 20.2, 21, 22, 23, 24 och 25.	fram till 3.12.2014	
Finland			x	Gäller för regional trafik i Storhelsingfors (Helsingfors-Kyrkslätt, Helsingfors-Kyrkslätt, Helsingfors-Kyrkslätt, Helsingfors-Vanda/Borgnäs, Helsingfors-Riihimäki, Helsingfors-Lahtis och Lahtis-Riihimäki); gäller endast art. 10, 17 och 18.2 a och b.	obegränsad		Gäller endast trafik till/från Ryssland.	5 år (fram till 12.2014)	
Frankrike	Alla bestämmelser i förordningen utom de som avses i art. 2.3.	fram till 3.12.2014 kan förlängas		Alla bestämmelser i förordningen utom de som avses i art. 2.3.	obegränsad				x
Tyskland			x	Art. 8.2, 15-18 (modifikationer), 18.2 a, 27.3, 28, 29.1 mening 1, och för trafik som främst drivs av historiska skäl eller för turism.	obegränsad				x
Grekland	Art. 13, 15, 16, 17, 18 och 28.	5 år		Art. 13, 15, 16, 17, 18 och 28.	5 år		Art. 13, 15, 16, 17, 18 och 28 för trafik till Serbien, andra länder via Mikedonien och Turkiet.	5 år	
Ungern	Art. 8.2, 10.1, 10.2 och 10.4, 17, 18.2 a och b, 18.5, 21.1 och 23.	5 år		Alla bestämmelser i förordningen utom de som avses i art. 2.3.	5 år		Art.10.1, 10.2 och 10.4, 18.2 a och b, 18.5, 21.1 och 23.	5 år	
Irland	Alla bestämmelser i förordningen utom de som avses i art. 2.3.	5 år		Alla bestämmelser i förordningen utom de som avses i art. 2.3.	5 år		*ej tillämpligt*		
Italien			x			x			x
Lettland	Alla bestämmelser i förordningen utom de som avses i art. 2.3.	5 år		Alla bestämmelser i förordningen utom de som avses i art. 2.3.	5 år		Gäller inte trafik mellan stationer i Lettland och tredjeländer.	5 år	
Litauen	Art. 8.2 och 8.3 (bilaga II), 13, 21, 22, 23 och 24 gäller ej.	fram till 3.12.2014				x	Inga bestämmelser gäller för internationell järnvägstrafik om denna tillhandahålls utanför EU och inkluderar minst 1 stopp enligt en tidtabell.	5 år	
Luxemburg			x	Alla bestämmelser i förordningen utom de som avses i art. 2.3.	obegränsad				x
Nederländerna			x			x			x
Polen	Alla bestämmelser i förordningen utom de som avses i art. 4, 5, 7, 8.1, 9, 11, 12, 16, 19, 20.1, 21.2, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29. För trafik med tågen Ekspres, InterCity, Express InterCity, EuroCity och EuroNight gäller även art. 13 och 17.	fram till 3.12.2014 kan förlängas		Alla bestämmelser i förordningen utom de som avses i art. 4, 5, 7, 8.1, 9, 11, 12, 16, 19, 20.1, 21.2, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29.	obegränsad		Alla bestämmelser i förordningen utom de som avses i art. 4, 5, 7, 8.1, 9, 11, 12, 16, 19, 20.1, 21.2, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29. För trafik med tågen Ekspres, InterCity, Express InterCity, EuroCity och EuroNight gäller även art. 13 och 17.	fram till 3.12.2014 kan förlängas	
Portugal	Alla bestämmelser utom de som avses i art. 2.3, 8, 10, 13-17, 18.2, 20.2, 27, 28 samt art. 6-14 och 32 i bilaga I, bilaga II, bilaga III • PT har bekräftat sin avsikt att ansöka om dessa dispenser.	5 år		Alla bestämmelser i förordningen utom de som avses i art. 2.3, 8, 10, 13-17, 18.2, 20.2, 27, 28 samt art. 6-14 och 32 i bilaga I, bilaga II, bilaga III.	5 år				
Rumänien	Alla bestämmelser i förordningen utom de som avses i art. 2.3.	5 år		Alla bestämmelser i förordningen utom de som avses i art. 2.3.	obegränsad		x	5 år	
Slovenien			x			x			x
Slovakien	Art. 8.1 3, 15, 17, 18, 21, 22, 23, 25, 28.	fram till 3.12.2014 kan förlängas		Alla bestämmelser i förordningen utom de som avses i art. 2.3.	obegränsad				x
Spanien	Art. 27.	5 år, kan förlängas		Art.10.	obegränsad				x
				Art. 21-24 och 27.	5 år				
Sverige			x	ännu inte fastställt					x
Storbritannien	Alla bestämmelser i förordningen utom de som avses i art. 2.3.	5 år		Trafik utan tillstånd enligt direktiv 95/18/EG. Detta är främst viss lokaltrafik i stads- och förortsområden.	obegränsad				x

Obs: Förteckningen över dispenser grundas på information som tillhandahållits av medlemsstaterna. Den uttrycker inga åsikter eller åtaganden från Europeiska kommissionens sida.